

OSNOVNA ŠOLA SREČKA KOSOVELA SEŽANA

Mark Haddon: SKRIVNOSTNI PRIMER ALI KDO JE UMORIL PSA

Predstavitev knjige

KAZALO

1	UVOD	3
2	OBNOVA	4
3	KNJIŽEVNE OSEBE	4
	3.1 GLAVNE KNJIŽEVNE OSEBE	4
	3.2 STRANSKE KNJIŽEVNE OSEBE	5
4	ZGRADBA, JEZIK, SLOG	6
5	MOJE MNENJE O KNJIGI	6
6	O AVTORJU	7
7	AVTIZEM	7
8	ZAKLJUČEK	8
9	VIRI IN LITERATURA	9

UVOD

Predstavil vam bom knjigo z naslovom *Skrivnostni primer ali kdo je umoril psa*. Napisal jo je angleški pisatelj Mark Haddon. Prevedel jo je Vasja Cerar, izšla pa je leta 2004 pri založbi Mladinska knjiga.

Knjigo mi je priporočila sestra, ker ji je bila zelo zanimiva.

Zgodba govori o petnajstletnem dečku Christopherju Boonu, ki ima obliko avtizma. Christopher po nasvetu svoje učiteljice piše knjigo, da bi tako čustva spravil iz sebe. Deček je namreč zaradi razvojne motnje precej zaprt vase in ima velike težave pri navezovanju stikov z drugimi ljudmi. Fant je navdušen nad detektivom Holmesom, zato sprejme nasvet in začne pisati knjigo o svojem raziskovanju umora sosedinega psa, kar se razplete v globoko in vsebinsko zelo bogato zgodbo. Počasi se odstirajo še druge skrivnosti, ki jih deček ni poznal. Tako začnemo spoznavati Christopherja, njegov način delovanja in razmišljanja in spoznavati začnemo, zakaj je tako drugačen od nas.

Pisatelj nas seznani z avtizmom, kot razvojno motnjo, poudarja družinsko ljubezen in skrb staršev, ki vzgajata otroka s posebnimi potrebami in vedenjskimi težavami, kar je velikokrat zelo težko.

1 OBNOVA

Petnajstletni Christopher je avtist. Je pravi mali genij, ki brez težav rešuje zapletene matematične probleme in bere strokovno literaturo o vesolju. Pozna vsa praštevila do 7.507 in obožuje logiko. Rad ima rdeče avtomobile, točen čas in detektivske romane. Ne mara pa rumenih avtomobilov, ne razume pesniških metafor, ne mara sprememb v vsakdanjem življenju, hrupa in hrane, ki se na krožniku dotika. Bližina ljudi ga zelo vznemirja. Ne prenese, da se ga kdo dotika, tudi oče in mama mu lahko izkažeta nežnost samo z dotiki prstov na roki.

Nekega večera na sosedovem vrtu najde umorjenega psa. Odloči se odkriti morilca in po nasvetu svoje učiteljice, o tem napisati detektivski roman.

Pri svojem raziskovanju naleti na veliko težav, največ zato, ker je nezaupljiv in težko komunicira z ljudmi. Po naključju izve, da sta bila njegov oče in sosed ljubimca, ki sta se skregala in razšla, v besu pa je prav njegov oče ubil sosedinega psa.

To je Christopherja močno pretreslo in razočaralo, očetu ni mogel več zaupati. Toda razočaranj ni konec. Še huje je prizadet, ko v očetovi sobi najde skrbno skrita mamina pisma in tako Christopher izve, da njegova mama ni umrla, kot je ves čas verjel očetovim besedam, ampak je zapustila moža in odšla z novim prijateljem živeti v London.

Christopher očetu ni več zaupal, imel ga je za lažnivca in pridružil se je tudi strah, saj je po njegovem mišljenju oče sposoben ubiti tudi svojega sina, če je že lahko ubil psa. Po dolgem premisleku se je odločil, da bo ušel in poiskal mamo v Londonu.

Na begu doživi veliko težav, saj je le otrok s posebnimi potrebami in ljudje ga večinoma ne razumejo. Končno najde svojo mamo, ki pa ima težave s sprejemanjem otroka, ki ga ne more objeti. Spozna tudi, da je mama zbežala s svojim novim fantom, bivšim možem od sosede Shears, ki se potem razideta zaradi Christopherjevega prihoda. Zmaga ljubezen do otroka in Christopher zaživi s svojo mamo, pa tudi oče ga večkrat obišče in se trudi pridobiti nazaj izgubljeno zaupanje.

Christopher je pogumen in kljub nerazumevanju okolice spozna, da še vedno lahko postane to, kar si najbolj želi na svetu - biti znanstvenik.

2 KNJIŽEVNE OSEBE

2.1 GLAVNE KNJIŽEVNE OSEBE

Cristopher je deček petnajstih let, ki je avtist. Ima zelo rad matematiko in logiko in takšno je tudi njegovo razmišljanje. Točen čas in natančnost, mu dajeta varnost. Vsaka sprememba ga zmede in potrebuje kar nekaj časa, da se zbere in uredi svoje misli. Bližina ljudi ga vznemirja in ljudem ne zaupa.

Deček je zelo pogumen in inteligenten, toda kljub svoji bistrosti in zanimanju za naravoslovje, je v resničnem svetu zelo nebogljen.

Ima vedenjske težave in premalo čustvovanja do soljudi. Kljub vsemu se v njegovi notranjosti skriva zapletena, a čudovito logična osebnost.

2.2 STRANSKE KNJIŽEVNE OSEBE

Christoperjev oče je zelo skrben in sina ima zelo rad, je pozoren in delaven, obenem pa je nagle jeze in vzkipljiv. Življenje ga je prizadelo in težko obvlada svoja čustva. Pred sinom se zadržuje, saj ve, da bi Christopherja jeza ali kričanje prizadelo.

Christopherjeva mama živi v Londonu s svojim novim prijateljem. Je zelo prijazna, ljubezniva in svojega sina ima zelo rada. Dela kot tajnica v pisarni zapriseženih sodnih cenilcev gradbene stroke. Težko je sprejela bolezen svojega sina in zelo jo je prizadelo dejstvo, da ga ne sme objeti, poljubiti ali mu kako drugače izkazati nežnost, saj njen sin tega ne mara.

Gospa Shears je Christopherjeva sosedka. Bila je ljubica Christopherjevega očeta. Do Christopherja je zelo nesramna in ga ne mara. Verjetno se na tak način želi maščevati njegovi mami, ki ji je prevzela moža.

Gospa Siobhan je Christopherjeva učiteljica in vzgojiteljica v šoli za otroke s posebnimi potrebami. Do Christopherja je zelo strpna, prijazna, potrpežljiva in zelo ga ima rada. Ona mu predlaga naj napiše knjigo in mu pri tem tudi pomaga. Zelo se razumeta in je redka oseba, ki ji Christopher popolnoma zaupa.

Gospod Shears je bivši mož gospe Shears, ki zdaj živi v Londonu s Christopherjevo mamo. Christopherja ne mara, ne razume in se mu noče prilagajati. Jezi ga, ker je Christopher nenadoma vstopil v njegovo življenje in ker mama sinu posveča vse več pozornosti, časa in ljubezni, Christopherjevo mamo zapusti in odide.

3 ZGRADBA, JEZIK, SLOG

Zgodba se dogaja v sedanjosti, v angleškem mestecu Swindon in v Londonu.

Knjiga je napisana v prvi osebi ednine. Večinoma je zgodba napisana v knjižnem jeziku, uporabljene pa so tudi slengovske besede.

Roman je prepreden z astronomskimi razmišljanji in matematičnimi nalogami, ki niso neposredno povezane s samo zgodbo. Napete pripetljaje iz zgodbe pogosto prekinjajo zapleteni sestavki z znanstveno vsebino.

4 MOJE MNENJE O KNJIGI

Zgodba mi je bila zelo zanimiva. Najbolj mi je bilo všeč, ker nam v zgodbi pisatelj skozi Christopherjeve oči prikazuje svet v drugačni luči. Zelo mi je všeč, kako Christopher gleda na dogajanje okoli njega. Zanimivo mi je tudi njegovo logično mišljenje in njegova natančnost. Christopher, kot avtist, ima sicer zelo ozko razmišljanje, toda tako logično, da sam nisem še nikdar razmišljal na tak način.

Knjigo sem gladko prebral, se nasmejal in obenem razžalostil.

Ni mi bila všeč Christopherjeva čustvena otopenost. Zelo se mi je smilil oče, ki se je trudil pridobiti nazaj izgubljeno zaupanje, toda sin ne pokaže nikakršnega usmiljenja in o očetu sploh ne razmišlja. Njegova razmišljanja se mi zdijo hladna in brez srca, za kar je kriva njegova razvojna motnja.

5 O AVTORJU

Pisatelj Mark Haddon je rojen v Northamptonu v Veliki Britaniji leta 1962. Študiral je angleško književnost, nekaj let pa je delal tudi kot vzgojitelj duševno prizadetih otrok.

Živi v Oxfordu z ženo in sinom Alfijem. Od leta 1987 piše otroške knjige, zanje je dobil že veliko priznanih nagrad. Tudi knjiga *Skrivnostni primer ali kdo je umoril psa* mu je prinesla ugledne nagrade.

Pisatelj se je namreč popolnoma vživel v lik avtističnega mladeniča, za kar so mu pomagale izkušnje, ki si jih je pridobil kot vzgojitelj.

6 AVTIZEM

Avtizem je razvojna motnja, zaradi katere ima človek kljub pogosto nadpovprečni inteligenci težave pri navezovanju stikov z drugimi. Avtizem ni bolezen, marveč sindrom, ki nastopi zaradi različnih vzrokov. Avtistični otroci postanejo hitro razdražljivi ali se umaknejo pred motečimi zvoki, vonjavami, dotiki. So zaprti vase in se v okolju odzivajo neustrezno. Ne marajo družbe in niso čustveni.

Kaj povzroči avtizem še niso odkrili. Strokovnjaki še vedno raziskujejo napake v delovanju možganov, v zadnjih letih število oseb z avtizmom in sorodnimi motnjami vztrajno narašča. Porast avtizma je zaznati tudi v Sloveniji.

7 ZAKLJUČEK

Knjiga *Skrivnostni primer ali kdo je umoril psa* mi je bila zelo všeč. Na trenutke je smešna, večinoma pa žalostna. Pisateljev slog pisanja in način podajanja vsebine, mi je bil izredno zanimiv. Zgodba je preprosta in izjemna hkrati.

Celotna vsebina, podroben prikaz avtističnega fanta, avtizem, kot razvojna motnja, ki sem jo tokrat imel prvič priložnost podrobneje spoznati, me je kar gnalo v branje naslednjih poglavij. Tudi nekaj naravoslovja, matematike in nazadnje čudovita logika, ki se skriva v takem otroku, je naredilo knjigo še bolj pestro.

To je res nenavadna zgodba, napisana v nenavadnem jeziku o nenavadnem dečku, ki raziskuje nenavaden primer.

8 VIRI IN LITERATURA

HADDON, M. *Skrivnostni primer ali kdo je umoril psa*. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2004.

MILAČIĆ, I. *Aspergerjev sindrom ali visokofunkcionalni avtizem*. Ljubljana: Center društvo za avtizem, 2006.